

ODPIS

ADWOKAT ZUZANNA WOJACZEK

Wodzisław Śląski, 25.11.2020 r.

Trybunał Konstytucyjny:
al. Jana Chrystiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący:

1. M F

2. J F

3. A F

4. M F

*Wszyscy ww. reprezentowani przez pełnomocnika adw. Zuzannę Wojaczek
Kancelaria Adwokacka ul. Minorytów 1, 44-300 Wodzisław Śląski
Nr wpisu na listę adwokatów: KAT/Adw/1432*

Skarga konstytucyjna

Działając w imieniu M. F., M. F., J. F. i A. F.,
na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Wnoszę o zbadanie
zgodności art. 394² § 1 i § 1¹ k.p.c. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania
cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 142
ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz
niektórych innych ustaw (Dz.U. z 6 sierpnia 2019 r. poz. 1469) w zakresie, w jakim
uniemożliwia zaskarżenie postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych
wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, z **art. 2, art. 32 ust 1, art. 45 ust. 1,**
art. 78 oraz **art. 176 ust. 1** Konstytucji.

ul. Minorytów 1
44-300 Wodzisław Śląski
tel. 531 977 387
e-mail: zwojaczek.zw@gmail.com

Uzasadnienie

Wyrokiem z listopada 2019 r. sygn. akt Sąd Rejonowy w W
Wydział Cywilny:

1. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia grudnia 2018 roku do dnia zapłaty;
2. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwani zaskarżyli to orzeczenie apelacją, w której wnieśli o zwolnienie ich od opłaty od apelacji w całości.

Postanowieniem z dnia lutego 2020 r. sygn. akt Sąd Okręgowy w G Wydział Cywilny Odwoławczy oddalił wnioski pozwanych o zwolnienie od opłaty od apelacji. Złożony został wniosek o uzasadnienie tego postanowienia.

Następnie postanowieniem z dnia maja 2020 roku sygn. akt Sąd Okręgowy w G Wydział Cywilny Odwoławczy:

1. odrzucił wniosek pozwanych o sporządzenie pisemnego uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego z lutego 2020 roku;
2. odrzucił apelację pozwanych.

W uzasadnieniu tegoż postanowienia wskazano m.in., że *„co się natomiast tyczy dopuszczalności zażalenia na postanowienia sądu drugiej instancji, to przypadki w których zażalenie przysługuje określone zostały w art. 394² § 1 i § 1¹ k.p.c. Wskazane regulacje nie przewidują zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych”*.

Orzeczenie to zostało zaskarżone zażaleniem co do pkt 1 – w całości oraz pkt 2 – w całości i podniesiono przeciwko niemu następujące zarzuty naruszenia przepisów postępowania:

- a. art. 394² § 1 i § 1¹ k.p.c.,
- b. art. 357 § 2¹ k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.,
- c. art. 328 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.,
- d. art. 112 ust 3 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 755),
- e. art. 373 k.p.c.
- poprzez niewłaściwe zastosowanie wszystkich ww. przepisów wynikające z błędnego przyjęcia, że rozpoznając wniosek o zwolnienie od opłaty od apelacji Sąd Okręgowy działa jako Sąd II instancji;
- f. art. 394^{1a} § 1 pkt 1 k.p.c.
- poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie wynikające z błędnego przyjęcia, że rozpoznając wniosek o zwolnienie od opłaty od apelacji Sąd Okręgowy działa jako Sąd II instancji.

Postanowieniem z dnia sierpnia 2020 roku sygn. akt w przedmiocie zażalenia pozwanych na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu

Okręgowego w G z dnia maja 2020 r. sygn. akt , Sąd Okręgowy
w G Wydział Cywilny Odwoławczy:

1. oddalił zażalenie;
2. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu odmowy uwzględnienia wniosku o zwrócenie się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym Sąd powołał się na wyrok TK z dnia 31 marca 2009 r. (SK 19/08).

Postanowieniem z dnia sierpnia 2020 roku sygn. akt w przedmiocie zażalenia pozwanych na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 postanowienia Sądu Okręgowego w G z dnia maja 2020 r. sygn. akt , Sąd Okręgowy w G Wydział Cywilny Odwoławczy odrzucił zażalenie. W uzasadnieniu tegoż postanowienia wskazano m.in., że: *„przypadki, w których przysługuje zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji zostały określone w art. 394² § 1 i § 1¹ k.p.c. Wskazane regulacje nie przewidują zażalenia na postanowieni sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia orzeczenia”*.

Nie został przez pozwanych wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W ocenie skarżących doszło do naruszenia:

**- zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2),
- zasady równości wobec prawa (art. 32 ust 1),
- zasady prawa do sądu (art. 45 ust 1),
- prawa do zaskarżania orzeczeń i decyzji (art. 78),
- zasady dwuinstancyjności postępowanie sądowego (art. 176),**
albowiem przez arbitralną i nieuzasadnioną odmowę zwolnienia od opłaty od apelacji wydaną przy istnieniu konfliktu interesów obywatela i Sądu oraz brak możliwości zaskarżenia tego orzeczenia zostali oni pozbawieni prawa do merytorycznego rozpoznania apelacji, nadto przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego w zakresie możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych w sposób nieuzasadniony różnicują sytuację prawną powoda i pozwanego.

Nie zachodzi przesłanka *ne bis in idem* w odniesieniu do wzorców kontroli.

Istnieją istotne różnice pomiędzy niniejszą sprawą a sprawą, w której zapadł wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 marca 2009 r. SK 19/08 wydany na gruncie rozważań nad art. 394¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), gdzie odmowa zwolnienia z kosztów postępowania dotyczyła zażalenia na postanowienie odrzucające skargę o wznowienie postępowania, a skarga konstytucyjna obejmowała prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), prawo do zaskarżania orzeczeń sądowych (art. 78 Konstytucji RP) oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP).

Odmienności te, obok wskazanych poniżej, dotyczą tego, że:

- skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, podczas gdy apelacja jest zwyczajnym środkiem odwoławczym,
- opłaty od apelacji są z reguły wyższe od opłat od zażaleń.

Jak wskazano w uzasadnieniu ww. wyroku Trybunału (SK 19/08):

„Istotnym elementem prawa do sądu jest prawo do dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Dwuinstancyjność postępowania ma na celu zapewnienie zapobiegania pomyłkom i arbitralności w pierwszej instancji (zob. wyrok z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 12/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 143, s. 818-819)”;

„Prawo do uruchomienia postępowania przed sądem drugiej instancji wyklucza także ustanawianie nadmiernych finansowych ograniczeń wnoszenia środków zaskarżenia i możliwość dyskrecjonalnego odrzucenia tych środków przez sąd, które je rozpoznaje”;

„Ustawodawca musi jednak uregulować postępowanie przed sądem drugiej instancji w taki sposób, aby odpowiadało ono konstytucyjnym wymogom sprawiedliwej procedury sądowej. Trybunał Konstytucyjny przypominał w tym zakresie, że >>tożsamość konstytucyjna sądu (wymiaru sprawiedliwości) jest wyznaczana - poza oczywistym wymogiem niezależności, bezstronności i niezawisłości - między innymi przez:

- odrzucenie dowolności i arbitralności,
- zapewnienie udziału zainteresowanych podmiotów w postępowaniu,
- traktowanie jawności jako zasady,
- wydawanie rozstrzygnięć zawierających rzetelne, weryfikowalne uzasadnienia<< (wyrok z 31 marca 2005 r., sygn. SK 26/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29, s. 372)”;

„Trybunał Konstytucyjny w związku z tym raz jeszcze zwraca uwagę, że nadmierne koszty postępowania sądowego mogą naruszać konstytucyjne prawo do sądu. Ze względu na znaczenie tego zagadnienia dla korzystania z konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela ustawodawca musi unormować instytucję zwolnienia od kosztów sądowych w taki sposób, aby wykluczyć arbitralność rozstrzygania w tym zakresie i zapobiec powstawaniu sytuacji, w których podmioty niemające odpowiednich środków na pokrycie kosztów postępowania nie zostałyby zwolnione od tych kosztów, w wyniku błędnej decyzji organów władzy sądowniczej w tym zakresie”.

W realiach sprawy SK 19/08 badana była sytuacja, w której Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie postępowania, skarżąca wystąpiła z wnioskiem do tegoż Sądu o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od zażalenia na to postanowienie, zaś właściwym do rozpoznania zażalenia był Sąd Najwyższy. W niniejszej zaś sprawie postanowienie o oddaleniu wniosków o zwolnienie od opłaty od apelacji wydał Sąd właściwy do rozpoznania apelacji. W takiej sytuacji istnieje dodatkowo oczywisty konflikt interesów pomiędzy stroną a sądem. Sądy bowiem mają zarówno z punktu widzenia budżetowego (wpływ środków do kasy danego sądu), jak i organizacyjnego, interes w oddalaniu wniosków o zwolnienie od kosztów, gdyż wówczas, gdy strona faktycznie nie stać na ich poniesienie, zostają one zwolnione od obowiązku rozpoznania apelacji. Sędziowie wydając postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od apelacji ograniczają wpływ spraw do sądu, w którym orzekają, a tym samym ilość swojej pracy, są więc „sędziami we własnej sprawie”. Ma to niebagatelne znaczenie w obecnych realiach, w których wpływ spraw jest na tyle duży, że na rozpoznanie apelacji czeka się nierzadko ponad rok. Istniejące rozwiązania, **wbrew standardom demokratycznego państwa prawnego**, dają możliwość ukształtowania

patologicznej praktyki, w której żaden (nawet zasadny w stopniu oczywistym) wniosek o zwolnienie od opłaty od apelacji nie będzie przez Sąd II instancji załatwiany pozytywnie (gdyż nie podlega to kontroli ani nie wymaga uzasadnienia), co niewątpliwie wpłynie pozytywnie na statystykę pracy sądu, wzrośnie bowiem szybkość załatwiania spraw i spadnie odsetek skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, będzie jednak następowało z pokrzywdzeniem obywateli.

Kolejnym problemem do rozważenia odróżniającym sprawę z niniejszej skargi od sprawy już rozpoznanej przez Trybunał Konstytucyjny a oznaczonej sygnaturą SK 19/08 jest kwestia nieuzasadnionego zróżnicowania sytuacji prawnej stron w zależności od tego, czy mamy do czynienia z powodem, czy pozwanym (naruszenie **zasady równości wobec prawa**). *De lege lata* bowiem strona powodowa inicjując postępowanie przed Sądem I instancji ma prawo ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych w całości (co rozciąga się także na ewentualne postępowanie przed Sądem II instancji, w tym opłatę od apelacji), a w wypadku częściowego chociażby nieuwzględnienia takiego wniosku (np. zwolnienie jedynie w zakresie opłaty od pozwu) przysługuje jej na mocy art. 394^{1a} § 1 pkt 1 zażalenie do innego składu sądu pierwszej instancji (czyli dodatkowo do sądu, który nie będzie rozpoznawał apelacji). Natomiast pozwany, dla którego obowiązek zapłaty kosztów powstaje w zasadzie dopiero z chwilą zainicjowania postępowania w II instancji – takiej możliwości nie ma i nie sposób tego racjonalnie uzasadnić. Na marginesie tylko dodać można, iż z praktyki sądowej wynika, że w przypadkach, w których strona pozwana złożyła na etapie postępowania w I instancji wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (poza wypadkami, gdy jest obciążana zaliczką na koszty opinii biegłego, o którą sama wnosi – co zdarza się niezmiernie rzadko), wniosek taki jest oddalany z argumentacją, że skoro obowiązek zapłaty kosztów jeszcze nie powstał, to wniosek o zwolnienie od nich jest bezprzedmiotowy.

W ocenie skarżących w realiach niniejszej sprawy należy wziąć pod uwagę argumenty przedstawione w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 marca 2005 r. sygn. SK 3/05 (uznanie niekonstytucyjności art. 393¹⁸ § 2 KPC) oraz zdanie odrębne Sędzi TK Teresy Liszcz do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie o sygn. SK 19/08:

„Na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) zgłaszam zdanie odrębne do całego wyżej wymienionego wyroku. Uważam mianowicie, że zaskarżony przepis art. 394[1] § 2 KPC w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny ze wszystkimi wskazanymi w skardze wzorcami konstytucyjnymi, tj. z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 oraz z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zaskarżony przepis wyłącza możliwość zaskarżenia postanowienia odmawiającego zwolnienia od kosztów sądowych zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania, wydanego przez sąd drugiej instancji (sąd apelacyjny) orzekający w sprawie o wznowienie (na samo postanowienie o odrzuceniu skargi przysługiwało i przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego, z mocy art. 380 KPC).

Trybunał Konstytucyjny uznał, że przepis wyłączający prawo do zaskarżenia postanowienia

odmawiającego zwolnienia od kosztów, wydane po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, jest zgodny z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji, między innymi dlatego, że wskazane wzorce konstytucyjne - zdaniem Trybunału - dotyczą tylko postępowania sądowego i orzeczeń sądu z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Tymczasem postanowienie o zwolnieniu od kosztów, zdaniem Trybunału, nie jest orzeczeniem z zakresu wymiaru sprawiedliwości, lecz z zakresu szeroko pojętej ochrony prawnej. Trybunał w uzasadnieniu przywołuje aprobatywnie pogląd, według którego >>zwolnienie od kosztów nie jest wymierzaniem sprawiedliwości w dosłownym sensie, lecz raczej czynnością z dziedziny administrowania środkami budżetowymi, może być zatem powierzone referendarzom sądowym jako wysoko wykwalifikowanym urzędnikom sądowym, z zapewnieniem stronie możliwości wniesienia skargi na orzeczenie referendarza do sądu<< (K. Gonera, Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Warszawa 2008, s. 434).

Stanowczo nie zgadzam się z takim jednostronnym podejściem do kwestii zwolnienia od kosztów sądowych, które ma, być może, uzasadnienie z punktu widzenia sądu jako państwowej jednostki budżetowej. Natomiast dla obywatela zamierzającego skorzystać z **konstytucyjnego prawa do sądu** ma zupełnie inne znaczenie - jest uprawnieniem, dzięki któremu może on żądać rozpatrzenia swojej sprawy przez sąd, mimo że nie jest w stanie ponieść wymaganych opłat sądowych i innych kosztów. W tym aspekcie zwolnienie od kosztów sądowych (bądź jego brak) ma bezpośredni związek z wymiarem sprawiedliwości, w szczególności z prawem do sądu.

Nie podzielam też poglądu Trybunału, że postanowienie art. 176 ust. 1, a tym bardziej art. 78 **Konstytucji**, dotyczy tylko orzekania w sprawach z zakresu ściśle rozumianego wymiaru sprawiedliwości, ponieważ w treści tych postanowień nie ma żadnych podstaw do takiej zawężającej wykładni. Toteż trafnie Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 27 marca 2007 r., sygn. SK 3/05 (OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 32), uznał, że przepis art. 393[18] § 2 KPC (w brzmieniu obowiązującym do czasu jego uchylenia przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), w zakresie, w jakim uniemożliwiał zaskarżenie postanowienia w zakresie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Chociaż instytucje kosztów postępowania i zwolnienia od kosztów postępowania nie są tożsame, to jednak istnieje istotne podobieństwo między nimi. W obydwu przypadkach chodzi o dotyczące kosztów postępowania postanowienie akcesoryjne w stosunku do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy; w pewnym zakresie orzekanie o zwolnieniu od kosztów i orzekanie o kosztach następuje z uwzględnieniem podobnego kryterium, jakim jest trudna sytuacja ekonomiczna strony uniemożliwiająca jej poniesienie lub poniesienie w całości kosztów postępowania bez uszczerbku dla swego utrzymania (por. przepisy tytułu IV Zwolnienie od kosztów sądowych ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398, ze zm., oraz art. 102 KPC). Toteż argumenty za niezgodnością z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji przepisu będącego przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie o sygn. SK 3/05 są, moim zdaniem, w pełni aktualne w odniesieniu do przedmiotu badania w niniejszej sprawie.

Nie sposób także zgodzić się z argumentacją Trybunału, że sąd drugiej instancji, który orzeka

po raz pierwszy o zwolnieniu od kosztów postępowania, nie może zostać uznany w tym zakresie za sąd pierwszej instancji oraz że **konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania** nie wymaga, aby rozstrzygnięcie wydane po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji w kwestii zwolnienia od kosztów postępowania musiało podlegać dalszej kontroli instancyjnej. Sąd apelacyjny orzekający po raz pierwszy w sprawie skargi o wznowienie postępowania oraz w kwestii zwolnienia od kosztów zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kończące sprawę wznowienia jest sądem drugiej instancji tylko z formalnego (ustrojowego) punktu widzenia, ze względu na jego usytuowanie w systemie sądownictwa powszechnego. Natomiast w aspekcie funkcjonalnym (materialnym) jest sądem pierwszej instancji, ponieważ w wymienionych sprawach orzeka po raz pierwszy. Nieprzypadkowo art. 406 KPC stanowi, że do postępowania w sprawie skargi o wznowienie postępowania stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (także gdy toczy się przed sądem "drugiej instancji"). Zasada dwuinstancyjności nie polega na tym, że w określonej sprawie ma orzekać sąd drugoinstancyjny w sensie ustrojowym, lecz na tym, że rozstrzygnięcie sądu orzekającego w pierwszej instancji, to znaczy wydane po raz pierwszy w danej sprawie, podlega weryfikacji przez inny sąd - co do zasady - stojący w hierarchii sądów wyżej (dewolutywność); wyjątkowo może być weryfikowane również przez sąd tego samego szczebla organizacyjnego, ale w innym składzie osobowym. Zaskarżony przepis uniemożliwia jakkolwiek weryfikację postanowienia w sprawie zwolnienia od kosztów, wydanego po raz pierwszy przez sąd apelacyjny, i dlatego powinien być uznany za niezgodny z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności postępowania.

Należy dodać, że gdyby w sprawie o wznowienie postępowania orzekał - zgodnie z właściwością - sąd okręgowy, to wydane przez ten sąd analogiczne postanowienie odmawiające zwolnienia od kosztów zażalenia na postanowienie odrzucające skargę na wznowienie podlegałoby zaskarżeniu w drodze zażalenia.

Zaskarżony przepis jest ponadto niezgodny z **art. 45 ust. 1 Konstytucji, ustanawiającym prawo każdego do sądu**. Należy podkreślić, że w **demokratycznym państwie prawnym** prawo do sądu nie powinno być rozumiane jedynie formalnie - jako prawna dostępność drogi sądowej, lecz i materialnie - jako możliwość skutecznej ochrony praw na drodze sądowej.

Jednym z istotnych elementów wyznaczających treść prawa do sądu jest **zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego**, co Trybunał Konstytucyjny podkreślił w wyroku z 12 września 2006 r., sygn. SK 21/05 (OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 103). Trybunał stwierdził w nim, że >>konstytucyjne standardy prawa do sądu wyznaczone przez art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji dotyczą zarówno postępowania przed sądem pierwszej jak i drugiej instancji, ale regulacje dotyczące postępowania sądowego w drugiej instancji muszą uwzględniać specyfikę tego postępowania. Konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego zakłada w szczególności: 1) dostęp do sądu drugiej instancji, a co za tym idzie - przyznanie stronom odpowiednich środków zaskarżenia; 2) powierzenie rozpoznania sprawy w drugiej instancji - co do zasady - sądowi wyższego szczebla, a w konsekwencji nadanie środkowi zaskarżenia charakteru dewolutywnego; 3) odpowiednie ukształtowanie procedury przed sądem drugiej instancji, tak aby sąd ten mógł wszechstronnie zbadać rozpoznawaną sprawę i wydać rozstrzygnięcie merytoryczne. Ustawodawca ma pewien zakres swobody regulacyjnej przy normowaniu postępowania przed sądem drugiej instancji, jednakże w sytuacjach objętych zakresem gwarancji określonych w art. 176 ust. 1

Konstytucji ustawa nie może całkowicie zamykać dostępu do sądu drugiej instancji ani też ustanawiać nieuzasadnionych ograniczeń, które nie odpowiadałyby wymogom określonym w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Dotyczy to w szczególności kosztów postępowania w drugiej instancji oraz sposobu uregulowania instytucji zwolnienia od tych kosztów<<.

Jedną z gwarancji realizacji prawa do sądu jest tzw. prawo pomocy, obejmujące w szczególności zwolnienie od kosztów sądowych; umożliwia dostęp do sądu osobom (podmiotom), które nie są w stanie samodzielnie pokryć (całości) kosztów związanych z prowadzeniem postępowania przed sądem. W każdym przypadku, gdy koszty sądowe mogłyby stanowić rzeczywistą przeszkodę do sądowego rozpoznania sprawy, w tym do rozpoznania jej w drugiej instancji, sąd powinien wydać takie rozstrzygnięcie, które umożliwi stronie wszczęcie lub kontynuację sprawy, pamiętając oczywiście, że zwolnienie od kosztów jest wyjątkiem od zasady odpłatności postępowania sądowego, wprowadzonym w interesie podmiotów słabych ekonomicznie.

W wyroku z 27 maja 2008 r., sygn. SK 57/06 (OTK ZU nr 4/A/2008, poz. 63) Trybunał Konstytucyjny uznał, że: >>w rozumieniu art. 45 Konstytucji (...) urzeczywistnienie konstytucyjnych gwarancji prawa do sądu będzie obejmowało wszelkie sytuacje - bez względu na szczegółowe regulacje proceduralne, w których pojawia się konieczność rozstrzygnięcia o prawach danego podmiotu, a jednocześnie natura danych stosunków prawnych wyklucza arbitralność rozstrzygnięcia o sytuacji prawnej podmiotu przez drugą stronę tego stosunku<<.

W sprawie, w związku z którą została wniesiona skarga konstytucyjna, postanowienie sądu odmawiające zwolnienia od kosztów, niezawierające (niewymagające) uzasadnienia, wydane w następstwie obowiązywania zaskarżonego przepisu, nie podlegało kontroli instancyjnej i uniemożliwiało kwestionowanie kończącego postępowanie postanowienia sądu o odrzuceniu skargi o wznowienie. Dlatego uważam, że przepis ten naruszał konstytucyjne prawo do sądu wyrażone w art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Z powyższych względów czułam się w obowiązku zgłosić zdanie odrębne do niniejszego wyroku”.

Mając na względzie powyższe, wnoszę jak na wstępie.

Załączniki:

1. wyrok z listopada 2019 r. sygn. akt
2. postanowienie z lutego 2020 r. sygn. akt wraz z kopertą
i wydrukiem „śledzenie przesyłek”
3. postanowienie z maja 2020 roku sygn. akt wraz z kopertą
i wydrukiem „śledzenie przesyłek”
4. postanowienie z sierpnia 2020 roku sygn. akt wraz z kopertą
i wydrukiem „śledzenie przesyłek”
5. postanowienie z sierpnia 2020 roku sygn. akt wraz z kopertą
i wydrukiem „śledzenie przesyłek”
6. 2 x pełnomocnictwo szczególne
7. 4 odpisy skargi